

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Kunngjort 28. oktober 2021 kl. 14.25

PDF-versjon 15. desember 2021

26.10.2021 nr. 3093

Forskrift om nasjonal retningslinje for kreftsykepleierutdanning

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 26. oktober 2021 med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-2.

Kapittel 1. Virkeområde og formål

§ 1. Virkeområde og formål

Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler som gir kreftsykepleierutdanning, og som er akkreditert etter lov om universiteter og høyskoler § 1-2 og § 3-1.

Forskriften gjelder for kreftsykepleierutdanning på 90 og 120 studiepoeng.

Forskriften skal sikre et nasjonalt likeverdig faglig nivå, slik at kandidatene som uteksamineres har en felles sluttkompetanse, uavhengig av utdanningsinstitusjon.

§ 2. Formål med utdanningen

Utdanningen bygger på bachelorutdanning i sykepleie eller tilsvarende og norsk autorisasjon som sykepleier. Fullført utdanning på 120 studiepoeng gir mastergrad i kreftsykepleie og kvalifiserer for arbeid som kreftsykepleier med handlingskompetanse til å bidra og utvikle kunnskapsbasert praksis innen eget ansvarsområde. Kandidaten skal være i stand til å initiere og lede forbedringsarbeid samt bidra til at resultat fra forskning omsettes i praksis.

Studenter som avslutter utdanningen etter 90 studiepoeng, har fullført videreutdanning i kreftsykepleie og kvalifiserer også til arbeid som kreftsykepleier, samt til å medvirke i utvikling av kunnskapsbasert praksis innen eget ansvarsområde.

Utdanningen skal gi avansert kompetanse i sykepleie til pasienter med kreftsykdom og deres pårørende under hele pasientforløpet. Kandidatens særegne kompetanse vil i tillegg kunne bidra i pleie og behandling av andre pasientgrupper med alvorlig og livstruende sykdom. Kandidaten skal kunne utøve yrket innenfor spesialist- og kommunehelsetjenesten. I tillegg kan offentlige og private institusjoner samt organisasjoner som arbeider med kreft være aktuelle arbeidsplasser. Utdanningen skal sette kandidaten i stand til å gi person- og familiesentrert kreftsykepleie til pasienter i alle aldre, samt dekke et helsefremmende, forebyggende, behandlende, rehabiliterende og lindrende perspektiv.

Kandidaten skal kunne delta i samhandling og koordinering på tvers av faggrupper og tjenestenivå i oppfølging av kreftpasienter og deres pårørende samt undervise og veilede kolleger og annet relevant helsepersonell. Utdanningen skal kvalifisere kandidaten til å foreta kliniske observasjoner, vurderinger,

beslutninger og iverksette handlinger som fremmer mestring, håp og god livskvalitet uavhengig av behandlingsmål. Med utgangspunkt i pasientens ressurser og opplevelse av sykdom og behandling skal kandidaten kunne ivareta pasientens autonomi og integritet. Kandidaten skal videre kunne bidra til å støtte pasient og pårørende i livets slutfase samt tilrettelegge for en verdig død. Utdanningen skal være basert på forskning-, erfaring- og brukerkunnskap, og sikre utøvelse av etisk og faglig forsvarlig sykepleie. Kandidaten skal være i stand til å delta i kunnskapsutvikling, tjenesteforbedring og endringsarbeid. Utdanningen skal gjøre kandidaten i stand til å formidle tilpasset kunnskap til pasienter og pårørende og ivareta dem i krevende mellommenneskelige møter på en verdig måte. Kandidaten skal kunne ivareta kreftpasienter med langvarige eller palliative sykdomsforløp, samt psykiske belastninger og sosiale følger av sykdom og sykehusopphold. Reaksjoner knyttet til åndelige og eksistensielle behov ved kreftsykdom står sentralt i utdanningen.

Utdanningen skal være praksisnær, profesjonsrettet og kunnskapsbasert. Utdanningen skal også sikre kompetanse og holdninger som danner grunnlag for likeverdige tjenestetilbud for alle grupper i samfunnet, deriblant samers status som urfolk og deres rettigheter til språklige og kulturelt tilrettelagte tjenester. Etter endt utdanning skal kandidaten kunne medvirke til innovasjon, endrings- og forbedringsarbeid og bidra til en bærekraftig utvikling av helsetjenesten i takt med demografiske og teknologiske endringer.

§ 3. *Kompetanseområder*

Utdanningen skal gi læringsutbytte i tråd med kravene i kapittel 2 til 9 for utdanning på 120 studiepoeng og kapittel 2 til 8 for utdanning på 90 studiepoeng, under følgende kompetanseområder:

- kreftsykepleie som fag og profesjon
- klinisk observasjons-, vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse
- palliasjon
- teknologi og digital kompetanse
- faglig ledelse og samhandling
- kvalitet og pasientsikkerhet
- vitenskapsteori, forskningsmetode og kunnskapsbasert praksis
- forskning, kvalitetsarbeid og formidling.

Kapittel 2. Læringsutbytte for kompetanseområdet kreftsykepleie som fag og profesjon

§ 4. *Kreftsykepleie som fag og profesjon – kunnskap*

Kandidaten

- a. kan analysere faglige problemstillinger med utgangspunkt i kreftsykepleiens historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet
- b. har inngående kunnskap om helse- og omsorgstjenestens organisering, rammer og relevant lovverk
- c. har avansert kunnskap om person- og familiesentrert kreftsykepleie, herunder pasienter med kreft og pårørendes reaksjoner og behov i pasientforløpet på tvers av alder, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, seksuell orientering, sosioøkonomisk, språklig og kulturell bakgrunn
- d. har avansert kunnskap om psykiske reaksjoner, åndelige, kulturelle og eksistensielle behov og reaksjoner ved krise, tap og sorg hos pasienter, pårørende og etterlatte
- e. har avansert kunnskap på sentrale fenomen som håp, livskvalitet og mestring i kreftsykepleie.

§ 5. Kreftsykepleie som fag og profesjon – ferdigheter

Kandidaten

- a. kan gjennomføre kreftsykepleie i samsvar med lover, forskrifter, retningslinjer og rammebetingelser
- b. kan bruke relevante metoder til å kartlegge og ivareta barn som pårørende til pasienter med kreft og gjennomføre relevante tiltak.

§ 6. Kreftsykepleie som fag og profesjon – generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan analysere og håndtere relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger samt delta i tverrfaglige etiske diskusjoner rundt behandling og oppfølging av kreftpasienter og pårørende
- b. kan anvende kunnskap og ferdigheter for å vurdere og prioritere behov for helsehjelp til utsatte og sårbare pasientgrupper
- c. kan formidle trygghet og tillit i samhandling med pasienter og pårørende, inkludert barn som pårørende.

Kapittel 3. Læringsutbytte for kompetanseområdet klinisk observasjons-, vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse

§ 7. Klinisk observasjons-, vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse – kunnskap

Kandidaten

- a. har avansert og spesifikk kunnskap om utvikling av kreftsykdommer, deres patofysiologi, diagnostikk og behandlingsprinsipper, herunder kirurgi, medikamentell kreft- og strålebehandling, i tråd med kunnskapsutviklingen
- b. har avansert og spesifikk kunnskap om bivirkninger, komplikasjoner og seneffekter relatert til kreftsykdom og behandling samt forebygging, lindring og håndtering av disse
- c. har avansert kunnskap om farmakologi og legemiddelbehandling innen kreftbehandling
- d. har inngående kunnskaper om avansert smertebehandling
- e. har inngående kunnskap om mikrobiologi, smitterisiko, sepsisutvikling, antibiotikabruk og smittevern
- f. har inngående kunnskap om hvordan psykisk helse, alder, multimorbiditet, ernæringstilstand, språklig og kulturell bakgrunn og sosioøkonomiske forhold påvirker helse, kreftsykdom, valg av behandling og utøvelse av kreftsykepleie
- g. har inngående kunnskaper om kommunikasjon med kreftsyke barn og ungdom og deres særskilte behov og rettigheter, herunder kunnskap om samiske barns rettigheter som urfolksbarn
- h. har inngående kunnskap om helsepedagogikk og ulike kommunikasjons- og veiledningsmodeller som grunnlag for inkludering, medbestemmelse og samvalg hos pasienter og pårørende.

§ 8. Klinisk observasjons-, vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse – ferdigheter

Kandidaten

- a. kan analysere og systematisk vurdere komplekse pasientsituasjoner relatert til kreftsykdom og behandling, herunder akutte og kritiske situasjoner

- b. kan bruke relevant kunnskap til selvstendig å planlegge, gjennomføre og evaluere sykepleie til pasienter med kreft
- c. kan selvstendig gjennomføre medikamentell kreftbehandling etter gjeldende prosedyrer og rutiner for å ivareta pasientsikkerhet, egen helse og miljø etter gjeldende lovverk
- d. kan bruke relevante smittevernstiltak rettet mot pasienten, miljøet og aktuell kontekst
- e. kan bruke relevante metoder innen kommunikasjon, undervisning og veiledning for å bidra til å fremme håp, livskvalitet og mestring hos pasienter og pårørende gjennom pasientforløpet uavhengig av behandlingsmål
- f. kan analysere ressurser og helsekompetanse til pasienter og pårørende, og gjennomføre relevante tiltak
- g. kan vurdere behov for og iverksette ernæringsstiltak og om nødvendig henvise videre.

§ 9. Klinisk observasjons-, vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse – generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan analysere, vurdere og håndtere komplekse og kritiske situasjoner i samsvar med helselovgivning og profesjonsetikk
- b. kan anvende kunnskaper og ferdigheter for å utføre kreftsykepleie til pasienter i tråd med de medisinske, demografiske, sosiale, miljømessige og teknologiske endringer
- c. kan anvende kunnskap og ferdigheter om smittevern for å vurdere behov, iverksette og lede smittevernstiltak der kreftsykepleie utøves
- d. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter for å ivareta og følge opp kreftoverleverer med senskader og utfordringer som resultat av sykdom og behandling
- e. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter om hvordan diagnose og behandling kan påvirke helse, inkludert seksuell helse
- f. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å veilede pasienter og pårørende om behandlingsvalg og tilrettelegge for prehabilitering og tidlig rehabilitering
- g. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter om hvordan diagnose og behandling kan påvirke ernæringsstatus og kunne følge opp dette.

Kapittel 4. Læringsutbytte for kompetanseområdet palliasjon

§ 10. Palliasjon – kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om organisering av det palliative helse- og omsorgstilbudet i Norge
- b. har inngående kunnskap om kommunikasjon med pasienter med livstruende eller livsbegrensende sykdom og deres pårørende
- c. har inngående kunnskap om symptomkartlegging og lindring av komplekse sykdomstilstander i det palliative forløpet
- d. har inngående kunnskap om etiske og faglige aspekter relatert til alvorlig sykdom og død
- e. har avansert kunnskap om pasientens, pårørendes og etterlattes reaksjoner samt åndelige og eksistensielle behov i palliative pasientforløp inkludert barn og ungdom.

§ 11. Palliasjon – ferdigheter

Kandidaten

- a. kan tidlig introdusere og tilpasse et palliativt forløp og koordinere tjenestene for den kreftsyke og pårørende
- b. kan anvende aktuelle verktøy for å kartlegge, vurdere, planlegge, gjennomføre og evaluere sykepleietiltak rettet mot lindring av symptomer i det palliative forløpet for pasienter og deres pårørende
- c. kan bruke sine kunnskaper til å fremme helse, mestring og livskvalitet hos den palliative kreftpasient og dens pårørende samt medvirke til en verdig død
- d. kan bruke terapeutiske kommunikasjonsmodeller til pasienter med livstruende eller livsbegrensende sykdom og deres pårørende
- e. kan mobilisere pasientens private nettverk for å sørge for personsentrert palliativ omsorg.

§ 12. Palliasjon – generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan anvende avanserte kunnskaper og ferdigheter i palliasjon i møtet med pasienter med livstruende eller livsbegrensende sykdom, og deres pårørende
- b. kan anvende sine kunnskaper og erfaringer til å delta i argumentasjon og diskusjon i tverrprofesjonelle vurderings- og beslutningsprosesser samt bidra til nytenkning.

Kapittel 5. Læringsutbytte for kompetanseområdet teknologi og digital kompetanse

§ 13. Teknologi og digital kompetanse – kunnskap

Kandidaten

- a. har avansert kunnskap om lover og forskrifter knyttet til bruk av medisinsk utstyr og digitale verktøy som er relevant for yrkesutøvelsen
- b. har avansert kunnskap om e-helse, informasjons- og velferdsteknologi for å ivareta kontinuitet i pasientforløpet
- c. har inngående kunnskap om hvordan digitalisering bidrar til samhandling og samarbeid blant helsepersonell.

§ 14. Teknologi og digital kompetanse – ferdigheter

Kandidaten

- a. kan bruke digital kompetanse, bistå i utviklingen av og bruke egnet teknologi på individ- og systemnivå
- b. kan analysere og forholde seg kritisk til ulike digitale informasjonskilder.

§ 15. Teknologi og digital kompetanse – generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan bidra til at implementering og bruk av digitale verktøy og medisinsk utstyr er faglig forsvarlig.

Kapittel 6. Læringsutbytte for kompetanseområdet faglig ledelse og samhandling

§ 16. Faglig ledelse og samhandling – kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om hva som kjennetegner gode pasientforløp og hvordan sikre kritiske overganger
- b. har inngående kunnskap om kunnskapsbasert og kvalitetssikret samhandling på tvers av tjenestenivå
- c. har inngående kunnskaper om prinsipper innen kommunikasjon, veiledning og undervisning av kolleger, studenter og samarbeidspartnere
- d. har inngående kunnskaper om stressreaksjoner, mestringsstrategier og hvordan arbeidsbelastninger kan forebygges og reduseres.

§ 17. Faglig ledelse og samhandling – ferdigheter

Kandidaten

- a. kan analysere, organisere og tilpasse et pasientforløp for å sikre kvalitet og informasjonsflyt i samarbeid på tvers av tjenestenivåene
- b. kan bruke anerkjente pedagogiske prinsipper til å veilede og undervise personell i faglige og etiske utfordringer
- c. kan bruke relevant kunnskap til å koordinere og mobilisere pårørende, pasientens sosiale nettverk samt frivillige tjenester.

§ 18. Faglig ledelse og samhandling – generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter til selvstendig å koordinere tjenester, lede nettverksgrupper og tverrfaglige team på tvers av tjenestenivåene for å ivareta pasientsikkerhet og kontinuitet
- b. kan anvende sine kunnskaper og erfaringer til å mobilisere og delta i forpliktende tverrprofesjonelt samarbeid på tvers av tjenestenivå.

Kapittel 7. Læringsutbytte for kompetanseområdet kvalitet og pasientsikkerhet

§ 19. Kvalitet og pasientsikkerhet – kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om systematisk kvalitetsarbeid med kvalitetsforbedring og endringsprosesser, herunder prosedyreutvikling
- b. har inngående kunnskap om aktuelle retningslinjer, nasjonale føringer og lokale prosedyrer relatert til kreftbehandling
- c. har inngående kunnskap om viktigheten av språk- og kulturkompetanse, for å bidra til økt kvalitet og pasientsikkerhet, i utøvelsen av kreftsykepleie.

§ 20. Kvalitet og pasientsikkerhet – ferdigheter

Kandidaten

- a. kan anvende og bidra i utviklingen av faglige retningslinjer, lokale prosedyrer og standardisering for å ivareta pasientsikkerhet
- b. kan anvende relevante metoder for å vurdere risiko for uønskede hendelser og bidra til forbedring og pasientsikkerhet
- c. kan analysere uønskede hendelser og bidra til systematisk læring
- d. kan analysere kliniske, faglige og etiske relevante problemstillinger i kreftsykepleie og bidra til fagutvikling og endringsarbeid.

§ 21. Kvalitet og pasientsikkerhet – generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan bidra i implementering av kunnskapsbasert praksis og bidra til kvalitet i klinisk arbeid
- b. kan innhente og anvende kunnskap for å utvikle egen kompetanse og bidra til bedre pasientsikkerhet og kvalitet i klinisk arbeid
- c. kan bidra til nytenkning og i innovasjonsprosesser i klinisk praksis.

Kapittel 8. Læringsutbytte for kompetanseområdet vitenskapsteori, forskningsmetode og kunnskapsbasert praksis

§ 22. Vitenskapsteori, forskningsmetode og kunnskapsbasert praksis – kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om vitenskapsteoretiske perspektiver, forskningsmetoder, ulike trinn i forskningsprosessen og forskningsetikk som er relevant for kreftsykepleie
- b. har inngående kunnskap om kunnskapsbasert praksis og kvalitetsarbeid innen kreftsykepleie.

§ 23. Vitenskapsteori, forskningsmetode og kunnskapsbasert praksis – ferdigheter

Kandidaten

- a. kan analysere og forholde seg kritisk til teori og ulike informasjonskilder, og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnementer innen kreftsykepleie
- b. kan bruke metoder for å planlegge et avgrenset forsknings- eller kvalitetsarbeid ved bruk av relevante teorier og metoder i tråd med forskningsetiske normer
- c. kan identifisere faglige problemstillinger og avklare behov for forskning og kvalitetsarbeid.

§ 24. Vitenskapsteori, forskningsmetode og kunnskapsbasert praksis – generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan analysere og forholde seg kritisk til kunnskapsbasert praksis for å kunne medvirke til utvikling av tjenesten
- b. kan formidle og kommunisere om forskningsbasert kunnskap i møte med pasient, pårørende, helsepersonell og allmennheten.

Kapittel 9. Læringsutbytte for kompetanseområdet forskning, kvalitetsarbeid og formidling

§ 25. *Forskning, kvalitetsarbeid og formidling – kunnskap*

Kandidaten

- a. har avansert kunnskap om vitenskapsteoretiske perspektiver, forskningsmetoder, forskningsprosessen, vitenskapelig arbeid, kvalitetsarbeid og forskningsetikk, herunder personvernreguleringer og krav til innsamling og håndtering av sensitive data, som er relevant for kreftsykepleie
- b. har spesialisert innsikt i de valgte metodiske tilnærmingene i det aktuelle forsknings- eller kvalitetsarbeidet
- c. har avansert kunnskap og spesialisert innsikt i et avgrenset område relevant for utøvelse av kreftsykepleie.

§ 26. *Forskning, kvalitetsarbeid og formidling – ferdigheter*

Kandidaten

- a. kan analysere og anvende teori og metoder til å formulere og strukturere faglige og
- b. teoretiske problemstillinger innen kreftsykepleie
- c. kan analysere og forholde seg kritisk til forsknings-, bruker- og erfaringskunnskap for å medvirke til utvikling av tjenesten
- d. kan gjennomføre et selvstendig avgrenset kreftsykepleiefaglig forsknings- eller kvalitetsarbeid under veiledning og i tråd med forskningsetiske prinsipper.

§ 27. *Forskning, kvalitetsarbeid og formidling – generell kompetanse*

Kandidaten

- a. kan anvende og formidle forsknings- eller kvalitetsarbeid for å bidra til utvikling av kreftsykepleiefaget og helsetjenesten
- b. kan analysere, konkludere og formidle faglige problemstillinger innenfor kreftsykepleie
- c. kan analysere relevante forskningsetiske problemstillinger innen kreftsykepleie.

Kapittel 10. Studiets oppbygning og praksisstudier

§ 28. *Studiets oppbygning*

Kreftsykepleierutdanningen skal være helhetlig, der det faglige innholdet, de pedagogiske virkemidlene og praksisstudiene kobles sammen slik at læringsutbyttene oppnås. Det skal tilrettelegges for at kandidater kan avslutte utdanningen etter 90 studiepoeng.

Utdanningsinstitusjonene skal samarbeide med tjenestesektoren/tjenestene om hvordan dette mest hensiktsmessig kan organiseres ved den enkelte utdanningsinstitusjon.

Utdanningen skal ha en oppbygning som viser hvordan de ulike fagområdene bygger på hverandre og bidrar til at klinisk og vitenskapelig kompetanse utvikles og integreres.

§ 29. *Praksisstudier*

Praksisstudiene skal utformes slik at de sikrer at relevante læringsutbyttebeskrivelser oppnås.

Kvalitet i praksisstudiene og hvordan det virker sammen med undervisningen ved utdanningsinstitusjonen er avgjørende for den samlede studiekvaliteten. Praksisstudiene skal ha et omfang på minst 15 uker med minimum 30 timer gjennomsnittlig per uke, og bør foregå pasientnært. Ferdighetstrening og simulering kommer i tillegg til praksisstudiene. Praksisstudiene skal være knyttet til oppnåelse av læringsutbytter i kap. 2 til 8.

Gjennom praksisstudiene skal studenten få variert erfaring med ulike aldersgrupper, målgrupper og problemstillinger innen kommunale helse- og omsorgstjenesten og i spesialisthelsetjenesten. I tillegg kan offentlige og private institusjoner samt organisasjoner være praksisarenaer. Ved utvelging av praksistilbydere skal utdanningsinstitusjonene forsikre seg om at det tilbys relevante læresituasjoner, kunnskapsbaserte tjenester og kompetente veiledere.

Utdanningsinstitusjonen har ansvar for å følge opp studentene hos praksistilbyder, skal være oppdatert i praksistilbyders problemstillinger og bistå i pedagogiske spørsmål inkludert planlegging av læringsaktiviteter, veiledningsmetodikk og evaluering. Praksistilbyderen har ansvar for den daglige veiledningen og oppfølgingen av studentene, og skal sørge for at praksisveileder som hovedregel er kreftsykepleier. Praksisveileder skal ha relevant faglig kunnskap og bør som hovedregel ha formell veiledningskompetanse. Veiledning kan ivaretas av veilederteam bestående av fagpersoner fra utdanningsinstitusjonen og praksisfeltet. Utdanningsinstitusjonen skal tilby opplæring i veiledning, og aktørene skal samarbeide om plan for gjennomføring av veiledningsopplæring.

Utdanningsinstitusjonene skal inngå samarbeidsavtaler med praksistilbyderen. Avtalene skal regulere ansvar, roller, kapasitet på praksisplasser, kompetanse og samarbeidsarenaer på alle relevante nivå, og kan også regulere forsknings-, utviklings- og innovasjonssamarbeid.

Kapittel 11. Ikrafttredelse og overgangsordninger

§ 30. *Ikrafttredelse og overgangsordninger*

Forskriften trer i kraft 1. januar 2022. Institusjoner som tilbyr kreftsykepleierutdanning kan selv velge om de vil følge denne forskriften fra høsten 2022. Fra 2023 skal alle institusjoner som tilbyr kreftsykepleierutdanning følge forskriften.

Studenter som følger tidligere rammeplan, har rett til å avlegge eksamen etter denne inntil 1. juli 2025. Fra dette tidspunktet oppheves forskrift 1. desember 2005 nr. 1387 til rammeplan for videreutdanning i kreftsykepleie.

Universiteter og høyskoler som tilbyr utdanningen, kan likevel tilby eksamen etter nevnte rammeplan inntil 31. desember 2027.